

ACC. N:R M. 12806:1-8.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *A. O. Sundberg, Dragså*
Härad: *Nordelstad* Berättare: " " " "
Socken: *Konneby* Berättarens yrke: *f. d. stenluggeriförman*
Uppteckningsår: *1953* Född år *1875* i *Vieryd, Konneby sn.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden.

s. 1-8. Lu F 95.

Skriv endast på denna sida

Butikshandel på Landsbygden.

Här är.

Den första landthandel jag minns va i Bökeviks sträta vid min hemort Tierps. De va omkring 1880 då ja blev ditskrickad att köpa några småärenden.

Butiksinnshavaren var bonden o minst 65-70 år gammal o hetade Sven Nilsson. Butiken hade han i en liten kamare i löningshuset handelslagret bestod av rött kaffe, kakor, Cigoria, Kränolja (gas), svavelstickor, smulor o träsopor, träsoppor, salt o mjöl. Hvilket är han hade börjat affären vid ja inte. 1885 övertog sonen Nils Nilsson gården igen som handeln som han sedan upparbetade till en bestå på den tiden. Han byggde ett stort löningshus der han inredda butikk med disk o hyllor, att han hade riktigt utrymme o plats till varor av alla slag. Så började han ta hem tyger o färdiga underkläder, försilv o mycket annat.

Luf. 95

dessutom hade han ett litet gatstensbyggeri som han drev några år. Samtidigt hade han ett siltsalteri som han ^{och} drev några år. Ett större mälteri där han fabrikerade matli såväl till större byggeri som till övriga kunder hade han också. Ett denna Mils Svensson var en föregångsman kunde man inte ta fel på. Ett stort kundkrats hade han beroende på att ingen appar fanns på milvis avstånd. Någon föreningsledare fanns inte på den tiden.

Ett Mils Svensson var född på gården liksom fadern. Någon avfärsutbildning hade säkert inte den Milsen, men däremot Mils Svensson kunde nog sköta sina finanser så de bar sig.

Några förtroendepådrag hade de inte. I heden kunde kapmannen till Kalleas patron av någon gammal kvinna, i allmänhet var de Milsen i Bäckvik.

Lokal och inventarier.

De varor som fanns i butiken, skaffe gryn, mjöl, såpa snus, tobak, tyg, m. m. Potagen, skrap, salt o. träskor hade de i Källarn.

Disken iboden va som vanlig hoddisk fast inte så fin som nu förliden.

Måtten bestod av kvarter, halvstop, stop o. kanna. Vikten var lod, fjärdel, skäljund, dispaend. Paltar mättes i fjärding, halvskäppa o skäppa. På en slottstad i butiken fanns inte en gas eller potagenlampan va påskrad på disken. De vanligaste i butiken va hur som helst eller de senaste möjliga.

Varuköpen och sortering.

Varorna fick landhandlaren alltid hemta från Sladen, i de mera väl försedda butikerna. Några resande besökte inte landskygden.

Nödvändighetsvaror, mjöl, salt, svavelsticker samt träskor, lite halvstop, pipor, akta.

ACC. N:R M. 12806:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Personal.

I roset skötte de sin handel sjödra, de kunde handla
vid något enstaka tillfälle de hade hjälps, så endast
så sparsamt som möjligt. Någon långt lärdomstid
behövdes inte i den gamla tiden i en lanthandel.
Länsteden va inte alls några mäd.

Var biträdet till behållenheter kunde de få någon
liten sak ofta. Biträdena titulerades mamsäll
så endast av gamla gubbar i koringgar.

Kundkritik.

Omkring 1890 kunde man råta på en ganska
stor kundkritik, då ingen handelsstad fanns på mindre
än en a två mils avstånd, dessutom kom en massa
bönder med korn som skulle färdas till malt,
många kom med hela fläcksidorna o ville sälja,
att dessa bönder provianterade en hel del var ju
en given sak, då de handlade hade kaffe, portvin
o mycket annat som de inte hade.

Orsaken att kunderna fortsatte sin handel va
nog den långa vägen till stan, då de tog två å tre
limmar i anspråk. Till Lökevik kunde man gå
på en kvart. Priset va i de närmaste lika, kan-
hända tvä eller fyra styver (eller öre) på en sak.

Till ~~god~~ köptes alltid lite mer än vanligt, då
en hel fjärendel kaffe lika mycket socker och
en hel åttastyver Cigara, två pungprövers
stickor, ett halvstap portvin, kiras & kräcker
Dagen Julgranskrans va inte talom på den
tiden möjligt att köpa att hänga i julträ
Julgran hade folk i allmänhet inte.

För sex & åtta styver (tre & fyra öre) sockerpinna
(karameller) fick man inte glömma.

Sans s. k. Julkakor som var formade till
läde kreatur & folk skulle man ha en
selskillingshäst, eller åttastyvergulebe
samt en plikan i de gröna sekka.

Kundservice.

Köpte man kaffe gjorde handlaren strax till de
sockert slag in i pappas cigarian fick va bär.
Kunden måste alltid ha en korg eller större
näsduk (schatelt) med sig att ha varorna i.
Varorna sändes aldrig hem till kunden, någon
fraktoren) järskom aldrig.

Någon särskild butikstid järskom inte.

Betaling och bokföring.

7 rege betalades alltid varan mesamma,
att någon borgade en hel säck mjöl kunde inträffa
kom vid fel då detta skulle va till vinterförlag
denna kredit fick helst inte vara längre än
till påsk. Dröjde då må betalningen påminde
handlaren alltid själv, då de vidare kunde
på onstä må betalningen. i allmänhet va
kreditgivningarna mycket sällsyn i den
gamla tiden. Att man ränta va aldrig tal om

Att skuldsätta sig hos handlarn ansågs som en stor skam. De varar som jersmäcktes va tyggs det va fast en lapp i den ^{avsedda} andan som angav va var alnen kostade, att pruta va av de gamla aldeles nödvändigt om de så inte fick mer än tio stycken avprutade på femton daler (2.50) så ansåg de blä va bra att de prutade.

Kundur

På 1880. 1890 talit fans blott en enda butik varför någon konkurrens inte va tal om på denna plats. Räkalt förskom inte, deremot till full kunde de på ett par tre Ljus o ett tväl. Butikens funktioner utöver försäljning avvaror, Skandelsboden var inte varslig post eller tidningskontor när tidningar voro källan någon som hade brev va mycket sälsynta på den tiden. Någon samlingsplats ankat än för kunderna va butiken inte.

Någon lönnkrog va heller inte butiken då inte ens
öt Liljandahöls. När hjälp till någon sorts skrivning
fick de inte, då fick alltid skollärarn anlitas,
Att låna porcelin i butiken kunde de få mot vilken
att betala om de slopsönder något.

Handelskedens inflytande på lönnadsvanor
På lönnadsvanorna var ingen skilnad, de va
endast bra med handelsked så nära, de kunde
få köpa sig tyg till ett förkläde tjöl en stickad
skoja m. m. Att träsöjaren i sin tur fick
sälja sina alster bestående av klapströ, grytska-
der, matskedar, större o mindre, ni tycker de
låter konstigt men på 1800 talet va träskeden van-
lig i stugorna. Att många inte hade andra än
träskedar då de skulle äta.